

TRANSILVANIA

FÓIA ASOCIAȚIUNEI TRANSILVANE PENTRU LITERATURA ROMANĂ ȘI
CULTURA POPORULUI ROMÂNŪ.

Nrulŭ 12. SIBIIŪ, 15 DECEMBRE 1892. Anulŭ XXIII.

APELE NÓSTRE.

*Disertațiune de Silvestru Moldovanŭ, ținută în ședința I-a a
„Asociațiunei transilvane“ la 15/27 Augustŭ a. c. în Sibiiŭ.*

(Urmare și fine).

Pe Streiŭ în josŭ se află Călanulŭ, cu isvóre minerale calde. Aceste aŭ fostŭ cunoscute și Romanilorŭ și erau numite „Ad Aquas“. Ei aŭ scobitŭ aici într'o stâncă unŭ basiniŭ ovalŭ, în forma unei lingure, cu păreți cam de 18 urme de afundŭi, unde aŭ întocmitŭ scalde; acéstă scobitură în stâncă se vede și până ađi, ear tradiția ne spune, că arŭ fi fostŭ scobită de o fată de uriașŭ, într'o singură ăi, aducându-o în legătură cu cetatea Deveŭ și a Uroiului.

Se spune, că în alvia Streiului și-arŭ fi ascunsŭ Decebalŭ comorile, într'o grópă cu boltitură, preste care a lăsatŭ sê curgă apa, nesciindŭ nime despre acestŭ lucru, decâtŭ unŭ omŭ fidelŭ alŭ seu cu numele Biculus sêŭ Bicilis, dela care și-arŭ avé numele și turnulŭ de pe Orlea. Se spune apoi, că după-ce Decebalŭ a fostŭ învinsŭ și s'a sinucisŭ, Biculŭ arŭ fi tradatŭ lui Traianŭ secretulŭ și astfelŭ comorile arŭ fi fostŭ scóse din Streiu. Încâtŭ este acestŭ lucru adevăratŭ, nu se póte sci, dar este faptŭ cunoscutŭ, că pe timpulŭ lui Martinuzzi, la Sânta-Măria de Pétră, dela Călan preste Streiu, unŭ pescarŭ românŭ a datŭ pe țermulŭ Streiului subt unŭ arbore resturnatŭ din rădăcină de o boltitură, și în ea de o mare mulțime de galbină, cu numele regelui Lysimach și alŭ

oraşului Cozon, din Thracia. Póte să fi fostă acesti galbeni unu restu din comorile ascunse ale lui Decebalu.

Acum să trecem la valea Oltului, care dimpreună cu riurile sale laterale percurge partea resăritenă şi sudică a Transilvaniei, şi udă cele mai de frunte platouri şi şesuri ale noastre, cari aşedate unul totu mai josu după altulu suntu ca şi nisce terase pentru alvia sa. Împregiurimile isvorului seu suntu încungiurate de piscuri înalte, cari se înşiră dela nord spre sud pe ţermulú seu stângú. De pe ele ni se deschide o privire largă şi frumósă asupra şirurilor şi piscurilor de munte din giurú până la Ciachlău în Moldova, până la Călimanú şi în vestu până la Arghita, precum şi asupra platoului Ciuc, până la muntele Búdös. La pólele piscului Egyeskö se află aşedate lângă Oltú într'o situaţiune romantică minele dela Bălan, singurele mine de aramă din Transilvania, la cari însé acum producăiunea este mai restrinsă, de cum era mai nainte. Dela Bălanú în josu valea Oltului, mărginită de cóste păduróse, continuă a fi romantică, până pe la Ciuc-Sânt-Domokos, unde Oltulú ese dintre dealuri şi întră pe platoulú Ciucului.

Acestú platou mărginitú de munţii Ciucului şi spre vestu de Arghita, privitú de pe înălţimile dimpregiurú, este de tótă frumseţa, cu satele sale dese şi printre ele cu Oltulú, ce-lú percurge dela nordú spre sud. Elú, împărţitú în 2 basenuri prin ramurile munţilorú, ce se apropie la Zsögöd cătră olaltă, este valea cea mai nalt aşezată a Oltului. La marginea lui sudică se află renumita scaldă Tuşnadulú, cu posiţiune de munte admirabilă. Ea este aşezată la pólele muntelui Csomál, lângă o grupă de stâncă romantică şi încungiurată de păduri uriaşe de bradú, ear dincolo de Oltú pe ţermulú dreptú se întindú ramurile muntelui Mitács, acoperite cu pădure de stejari. Printre aceşti doi munţi curge Oltulú de vale, întrându în prima sa strimtóre, prin care elú străbate cu repedăciunea unui riu de munte, în şesulú Treiscaunelorú şi în Ţera Bârsei, care este a dóua vale a Oltului, mai în josu situată decâtú podeiulú Ciucului. În strimtórea acésta împodobită ici colea

cu stânci de forme pitoresci se află scaldele dela Malnaș, într' o poziție plăcută. În stânga se înalță muntele Budocului cu privire frumoasă asupra șesului Treiscaunelor.

Eșindū Oltulū dintre munți, udă marginea nordvestică a Treiscaunelorū și marginea nordică a Țerei Bârsei și într'unū mare semicercū încungiură pe la sud munții Baraoaltului. Aici, de pe malurile Oltului, ni-se înfățișeză spre sud și vestū una dintre cele mai frumoșe și încântătoare panorame.

La picioarele noastre se întinde frumosulū șesū alū țerei Bârsei, cu liveți și arături, brezdate de riuțe și păraie, și cu sate dese, cu deosebire pe margini, ear în fundū spre România se înalță maiestaticū munții Buzeului și ai Bârsei și spre vest munții Perșauilorū, dând regiunei o înfățișare de totū romantică. Din unele puncte, așezate mai spre sud, precum dela Arpătac seū de pe dealulū S.-Petruului, în timpū seninū putem distinge singuraticele piscuri din acēstă corōnă de munți, precum în vest mușea lată și întunecată a Măgurii-Codlei, apoi Peatra-Craiuului, Buceci, Cristianul, Ciucașul ș. a., precum și pasurile ce se afundă prin acești munți; cu ochi ageri putem distinge dealul cetățuiei Brașovului și Tēmpa, cari sūnt cele mai înaintate promontorii ale munților în șesū.

Pe țărmulū stângū alū Oltului este aședată Feldiōra, unde pe o colină se vedū ruinele pitoresci ale unei cetăți a cavalerilorū germani, cari aū stăpānitū odiniōră Țera Bârsei. Aci se alătură Oltului și calea ferată, carea vine dinspre Predealū și însoțesce riulū în cursul seu spre nordū, și apoi spre vest prin strimțōrea dela Racoșū, în care întră Oltulū pe la satulū Augustin.

În apropierea Augustinului se varsă în Olt riulețul Vargyas, cu isvorulū în Arghita. Valea lui este mărginită de munți înalți, stâncōși și acoperiți de brați, fiind cu deosebire până pe la satulū Vargyas romantică și de o sēlbătăcie marcantă. În valea lui în hotarulū satului Homorod-Almās se află peștera de asemenea numire, care este cea mai mare peșteră din Ardealū și pe timpulū năvălirei Tătarilorū și Turcilorū a servitū adeseori de asilū locuitorilorū din împregiurime.

Strimțórea Oltului dela Racoșu, pe lângă frumșeța sa romantică, este interesantă și din punctu de vedere geologicu. Ea este a dóua strimțóre a Oltului, prin care acestu riu pătrunde în a treia sa vale, în „Țéra Oltului“. Pe țermii ríului se înalță în acéstă strimțóre de ambele laturí stâncí prețípișe și piscurí, carí ne atragú atențiunea.

De amintitú este cu deosebire pisculú Tepei, de lângă Racoșu, de pe vírfulú căruia avemú o privire fărmeacătóre asupra împregiurimei, și cu deosebire asupra vălei Oltului.

Dela Racoșu în josú valea Oltului se lărgesce, și ochiului uimit i se presintă o nóuă panoramă, care cu câtú înaintămú la vale, cu atâtú devine mai mărétă, mai impunátóre. Suntemú aici în vestita „Țéra Oltului“, în patria figureí legendare a lui Radu-Negru Voevod. Oltulú ia o direcțiune mai mult vestică, și paralelú cu elú, în depártare de 3—4 mile, se întindú munții uriași ai Făgărașului în lungime de vre-o 70 km. Pe țermulú dreptú alú ríului se estinde unú ținutú delurosú, care se începe imediatú de lângă Oltú. Spre sudú se întinde șesulú cu sate dese și udatú de o mare mulțime de ríulețe, ce curgú aprópe paralelú spre Olt, ear dincolo de șesú se înalță maiesticú munții în tótă grandiositatea lorú, acoperiți cu stejari, mai în susú cu brădetú și arétându-ne ici colo și vêrfurí góle, pleșuve, unde se adăpostescú ciutele de munte fricóse. Acestú tablou generalú alú regiunei ne presintă pas de pas variațiuni, dupăcum, mergéndú pe Oltú în josú, ne ajungú în cerculú vederei unulú după altulú piscurile și grupele dela ost spre vest, precum vêrfulú Urlii, Viștea mare, Ucea-Mare, Podragú, Vêrtop, Vêrtopel, Butean, Negoiu, Surulú ș. a. cu grupele lorú, tóte grandióse și impunátóre. Acésta din causă că acestí munți în deosebire de alți munți ai noștri, se rădică repentin din șesú, așa că predealurile abia se află în depártare de 10—15 km. dela cóma lorú și de piscurí, carí se înalță la 1850—2000 metri preste valea Oltului și la 2300—2500 metri preste nivoulú mării; o însușire particulară, care în o astfelú de estensiune chiar și în Alpí este o raritate.

Pe malul Oltului este aşezat Făgăraşul, cu cetate veche şi cu un pod vestit, pe unde se află o trecătoare însemnată preste Olt; o altă trecătoare este pe la Voila, care împreună pasul Bréza cu Cincul. Mai în jos pe Olt se află aşezat Avrighul, unde dórme somnul vecinic marele dascăl al poporului românesc George Lazar.

Din sus de Avrig Oltul se îndreptă spre sud. Şesul este mărginit aici de înălţimile dela Brad, de pe cari ni se deschide o privire frumoasă asupra şesului şi asupra munţilor Ţerei Oltului, pe cari îi vedem în profil, apoi spre vest avem o nouă panoramă, plăcutul şes al râului Cibin, care se varsă în Olt la Tălmăciu; lângă satul acesta, pe vârful unui deal conic, se află pitorescile ruine ale cetăţii „Landskron“, dela care apoi spre sudvest se înalţă piscurile puternice ale munţilor Cibinului.

Înainte de a urmări mai departe cursul Oltului, să cercetăm puţin valea Cibinului. În munţii de asemenea numire, la pólele Cindrelului, în două văi romantice, se află ascunse ca nisce mărgăritare, două lacuri cristaline: Iezerul-Mare şi Mic; din ele isvoresc Riul-Mare şi Riul-Mic, cari împreunându-se din sus de Gurariului, formeză Cibinul, avându partii pitoresci pe văile lor. Astfel se află pe Riul-Mare o interesantă strimtoare, cu numele „la Pórtă“, unde alvia riului este strimtorată de stânci şi apa curge ca prin o pórtă cu zuzet printre bolovan, ear mai în jos ni se presintă o frumoasă cască a râului, de vre-o 12 m. de înaltă, care cu stâncile din apropiere şi cu împregiurimea păduróasă şi sêlbatică formeză un tablou romantic. Cibinul eşind dintre munţi udă micul, dar plăcutul şes de asemenea numire şi din jos de Sibii, în semicerc, se îndreptă spre Olt. Din colţul acestui semicerc, de pe dealurile Gusteriţei, avem o privire romantică asupra şesului şi munţilor Cibinului. De aici în jos ochiul se delecteză în frumoşele peisagiuri de munte, ce le vedem spre sud, ear privirea cea mai încântătoare ni se ofere la gura Cibinului, de pe dealul, cu

ruinele cetății Landskron. La picioarele noastre spre nord se estinde frumosul șes al Cibinului, spre vest privirea ne pătrunde în valea romantică a Sadului și mai departe asupra munților Cibinului, spre est se înalță Surul, Scara, Negoiful din munții Făgărașului, iar spre sud vedem pasul Turnului-Roșu, cum se afundă între munți, ca o uriașă cărare și la gura sa așezată satul Boița.

Pasul Turnului-Roșu este ultima strimțore a Oltului, dar cea mai lungă și mai măreță, decât toate cele de mai înainte. Prin el Oltul străbate pe șesul României, care este valea sa cea mai adâncă. El este unul dintre cele mai frumoase pasuri ale noastre, în care pe lângă peisagiurile pitorești ale naturii, aflăm și urme interesante și reminiscențe istorice din trecut. Munții pe aici se apropie de o altă așa, că în cele mai multe locuri numai pentru alvia râului se află spațiu și pentru șosea, care încă este adese tăiată în stâncă; astfel curge Oltul printre stânci puternice și acoperite cu păduri, formându multe și mari cotituri și oferindu-ne preste tot locul cele mai frumoase tablouri de regiune muntoasă. Adese ne vine a crede, că valea se închide înaintea noastră, când eată Oltul formeză o nouă cotitură, și un nou tablou romantic se deschide ochiului uimit. Ruine de turnuri, cetăți și alte rămășițe de zidiri vechi împodobesc în multe locuri pasul. Astfel este „Turnul-Roșu“ lângă Boița, dela el își are pasul numirea, despre care tradiția ne spune, că a fost colorat roșu cu sânge turcesc. Ceva mai în jos se află un alt turn rotund în ruine și restul unui zid, apoi la gura riulețului Lotru se vedă pe un deal ruinele cetății Lotru. Ruinele acestea, deși tăcute, se par a ne spune, că odinioară pe aici s'au întâmplat lupte crâncene, când apa Oltului curgea adese colorată de sânge omenesc. Prin pasul acesta s'au făcut adese năvăliri în Ardeal din șesul Dunării. Așa se crede, că o parte din oștile lui Traian pe aici au străbătut în inima Daciei, iar Turcii au năvălit în Ardeal pe aici în mai multe rânduri. Romanii după ocu-

parea Daciei aŭ construită prin pasă o șosea: în seculii trecuți numai călare s'eu pedestru se putea trece prin elă, până ce s'a făcută sub Carolă VI șoséua bună de ađi, în parte pe ruinele șoselei romane.

Oltulă în diferite timpuri a fostă navigată. Mai însemnată a fostă navigațiunea pe elă în secululă trecută, când sub domnia lui Iosifă II. Austria avea răsboiă cu Turciă. Atunci administrațiã militară austriacă espeda pe năi proviantă pentru ună corpă de armată, ce se afla în Muntenia.

În timpulă nostru se discută din nou cestiunea de a se face navigațiune pe Oltă, dela Făgărașă în josă *).

Oltulă după-ce ese din secuime, curge prin ținuturi românesci. Pe țermii lui trăiescă miă de Români, și pentru aceea elă este ună riu iubită la poporulă nostru. Elă a numită cu numele acestui riu ună frumosă ținută românescă, „Țéra Oltului“, și apoi vedemă că îlă amestecă cu dragă în cântecele sale, cântândă :

Oltule, Oltuțule,
Ce curgi așa turbure . . .
și
Oltule, apă seracă,
Lasă voiniciă să trecă etc.,

Ținuturile nordice și nord-vestice ale Transilvaniei sântă udate în parte mare de două riuuri cu același nume, și adecă de Someșulă-mare și Someșulă-mică și de afluențiă loră. Văile acestoră riuuri însă nu ne oferă acea bogăție de peisagiuri pitoresci și romantice, ce le aflămă pe malurile, în parte mare muntose, ale Murășului și Oltului. Causa este, că ramii munțiloră dela răsărită și apusă, în cari se află isvórele loră, spre nordă-vestulă țerei se prefacă în dealuri, și astfelă regiuni romantice alpine nu se află decâtă pe văile loră superioare, relativă scurte.

Timpulă însă nu-mă permite, ca să facă o descriere mai specială a acestora. Astfelă ară fi de descrisă între altele ținu-

*) A se vedé „Transilvania“ Nr. 6 și 7 a. c.

tulă Rodnei-vechi, cu Valea Băilor și Valea Vinului cu partii romantice, și piscul Găroniș cu privire frumoasă, apoi valea romantică a râulețului Ilva, privirea pe valea Bârgaielor de pe dealul Ștrâmbu ș. a. În ținutul văilor Someșului-Cald și Someșului-Rece, ținut stâncos, sălbatic, cu climă aspră, cu cascade și cu multe bifurcații sevă „apa-cumpănă“ ale paralelor și râulețelor, ară fi de amintit privirea frumoasă de pe Vêrful-Vêrfului și cu deosebire panorama largă și încântătoare, ce ni se presintă de pe podeiul „la Fântânele“, cuprindendă ună cercă largă din această parte a țerei; apoi partia de stânci prăpăstioase și aproape nestrăbătută de pe Someșul-cald din susă de satul Lăpiștea ș. a.

Amintind acestea, să tragem la râurile dela marginile Transilvaniei, cari deși cursul loră nu ține multă pe teritoriulă, nostru, totuși fiind-că ele străbată în țerile vecine printre munți, prin pasuri, văile loră sânt pline de frumseți romantice. Astfelă este la vest Bistra, care ese prin pasulă Pôrta de feră, pe unde a intrată odiniôră divulă Traiană în valea Hațegului, înaintândă spre Sarmizegetusa și unde a raportată Ioană Huniade o victorie strălucită asupra Turciloră în 1441. Spre nord dela Murășă curge în Ungaria Crișulă-Albă, în valea căruia se află mine bogate de aură și argintă, ear la Țebea lângă Baia de Crișă dôrme somnulă vecinică neuitatulă prefectă Avramă Iancu.

Pentru comunicație este însemnată valea Crișului repede. Elă, după ce curge prin ună ținută delurosă întră printre munți, prin cari străbate în Ungaria. La Bologna să varsă în elă valea Secuieului; aici, pe țermulă stângă într'o pozițiune pitorescă pe o stâncă se află ruinele unei cetăți, care odiniôră era o cetate de graniță a țerei, ear în fața loră să vedă resturile unui castelă romană, și printre aceste două remășițe de vechi alcătuiră, curge valea Secuieului spre Crișă. De aici în josă valea Crișului devine romantică; la fiă-care încovăetură a râului ni-se înfățișeză o nouă partie de munte cu stânci și coste de munți păduröse, ear spre sud-vest se vede

grupa colosului de munte Vlădeșa, întunecată de uriașele păduri, ce-î acoper còstele. Crișulă-Repede, după-ce mai ia la sine valea Drăganului, din josă de Ciuciăc părăsesce Transilvania, avëndă multe partiă romantice pe țermii sei până în spre Orade. Din pădurile Vlădesei se transportă pe ană, pe Crișă în josă multe miă de bucăți de lemne pentru edificii. Acestă munte se înalță între rîurile Secuieului și Drăgană, două rîuri de munte cu văi selbatică, cu multe poziții romantice. Cu deosebire este selbatică valea Drăganului, pe care în susă se află ună drumă primitivă, pe laturea vestică a Vlădesei. În valea Secuieului la Răchițelă aflămă o frumósă cascadă, ear mai în josă în drépta se înalță pisculă Bogdană, de pe vêrfulă căruia avemă o privire frumósă spre Huiedină, asupra ținutului Calatei.

Pasulă Crișului-Repede în timpurile vechi n'a fostă servită de cale de comunicație; comunicația se făcea preste Meseș. Așa se crede, că celă dintăiă, care a întrată pe calea Crișului-Repede cu óstea în Ardeală, a fostă regele Mateiă Corvinulă. Comunicația însă era grea, până ce s'a făcută prin elă în secululă nostru o șosea regulată. În timpulă mai nou s'a construită pe Crișă în josă și cale ferate, care în mai multe locuri trece prin tunele, ear în alte locuri a trebuită scutită cu ziduire și implături de pétra contra valuriloră răpitóre ale rîului caprițiosă.

La marginile răsăritene cincă riulețe mai mari de ale nóstre curgă printre munți în Moldova.

Astfelă este Bistricióra, care curge prin pasulă Tulgheș, Trotușulă prin pasulă Ghimeș și rîulă Bicar, Uz, și Oituz, cară străbată prin pasurile de asemenea numire.

Celă mai interesantă între ele este valea și pasulă Oituzului, cu privire la varietatea frumșetiloră naturei, ce ni se înfățișeză aici. Oituzulă curge întâiă spre nordă, apoi spre nord-ost, de unde în josă îlă însoțesce și soséua, ce este construită prin pasă.

Ea vine din Treiscaune, dela Brețcu și se înalță în mari serpentine; la a treia serpentină avem o privire de totu frumósă înděręptu, asupra părții nord-ostice a șesului Treiscaunelor. Apoi de pe punctul celu mai înaltu alu ei ni se înfățșeză unu altu tablou încântătoru. Josu la póele dealulu în o afunđime de vre-o 200 m. curge Oituzulu, și privirea ne petrunde în valea luí romantică și asupra piscuriloru, ce o încadréză. De aici șoséua se cobóră în 14 serpentine minunate în valea riuluí, pe care'lu însoțesce până la graniță, când pe țermulú dreptu, când pe celu stângu. Ea este construită cu mare măestrie; în multe locuri e tăiată în stâncă și scutită cu ziduri și proptele de derimarea păreșiloru de stâncă, ear de altă parte e întărită cu iezături de petró contra valuriloru răpitóre ale Oituzuluí; podurile cele mai multe suntu aședate pe margini de stâncă. Regiunea este admirabilă: munți înalți, acoperiți cu stejari și brădetu, printre cari șerpuieste riulu și șoséua, presentându-ne pasu de pasu tablouri romantice variate. Pe cóstele dealulu Rakottyás zărimu nisce ruine pitoresci și urme de vechi întărituri, ear mai în josu unde pasulú e mai strimtu, păréul Kalászló, aruncându-se în alvia Oituzuluí preste unu părete de stâncă prețipișu, forméză o frumósă cascadă, de mai mulți metri de înaltă. Oituzulu părăsesce Ardealulu la Poiana-Sărată, unde se află sărării și mai în josu isvóre de păcură. Valea și pasulú Oituzuluí au fostu frecventate din timpurile vechi. Pe aici au intratu adesea în Ardealu órde barbare dela răsăritu, precum o parte a Tătariloru în 1241, apoi cete turcesci în mai multe rënduri. În timpurile acele comunicația era grea, nefiindú șosea prin pas; ea a fostu construită pe Oituz în josu abia în anii 1854—56. Înainte de acești ani valea și pasulú ni se presinta în totă sêlbătăcia sa naturală. Eată cum ilú descrie unu călătoru, care l'a cercetatú înainte de acei ani: „Calea, đice elú, nu mai este cale, ci o crestătură nesfârșită de bolovaní, totulú acoperitú de brădetu, până la marginea cărărei; numai arbori văruiți ne arată direcțiunea călei prin tufișulú stufosu; ici

colo prin poiene se zărește câte o colibă pecurărăscă cu o capiță de fînă lângă ea, apoi pe valea adâncă, care și ȕiua e întunecósă, vedemă pe cutare stâncă o cruce de lemnă, plină de inscripțiunii cu litere cirile. În loculă acela a fostă ucisă odinióră ună boieră avută de cătră hoți, și crucea a fostă pusă acolo spre aducerea aminte de acestă evenimentă“ etc. Era timpulă acela, când drumulă de 24 km. dela Brețcu până la Poiana Sărată abia se putea percurge în 2—3 ȕile; ear când riulă esunda, nu putea omulă trece prin pasă. Acum ne sântă destulă 2—3 óre, ca să sosimă dela Brețcu la granița țerei.

Altă rîu, în colțulă sudostică ală Transilvaniei, este Buzelulă. Elă se îndreptă întâiă spre lăuntrulă țerei, dar la Intorsura Buzelulă, își schimbă direcțiunea spre sud, trecendă astfelă în România. Cursulă lui deci în Ardeală are forma unui V. întorsă cu unghiulă ascuțită spre internulă țerei și formandă într'adeveră două pasuri: unulă dela Intorsura Buzelulă în susă și celalaltă dela acestă sată în josă. Celă dintăiu a servită și servește de cale principală de comunicațiune; pe aici aă năvălită adeseori Turciă la noi în țeră, despre ce ne amintescă multele rămășițe de întărituri, locuri de tabere turcesci etc., ce le găsimă pe valea lui. Aici se află din josă de isvoră vama pasului, cu împregiurime încântătoare, ear în apropiere, în o mică vale laterală, ună frumosă isvoră încrustătoră, cu cascade, numită „Urlătórea“. Apa forméză cascade mai mici și mai mari, preste mai multe terase și resfirate printre stâncile, formate de sedimentele văróse ale ei; stâncile sânt împodobite cu muschii și alte plante, printre cari se răsfrângă rațele de apă cu sgomotă în mii de picături, presentându-ne ună tablou pitorescă admirabilă. Dela Intorsura Buzelulă înjosă riulă prin o vale pădurósă și romantică părăsesce Ardealulă, grăbindă spre șesulă României.

Afară de acestă rîu și afară de Oltă spre sud mai străbate în România Jiulă, din Țera Hațegului. În Țera Hațegului deosebimă două văi séu basinuri principale. Una valea Ha-

țegului cu râul ei cel mai însemnată Streiul, și a două valea Jiului. Ținutul muntos, ce desparte aceste văi de câmp olaltă, este unul dintre cele mai interesante ținuturi ale noastre. Părții de stâncă de forme când bizare, când pitoresci, strimtori de munte prăpăstioase, cascade și părae sêlbatece, ce se aruncă furios și cu sgomot printre bolovanii alviei lor, găuri, peșteri, ruine vechi de turnuri, formeză fața esterióră a lui, toate amestecate în desordine și oferindu-ne cele mai frumoșe priveliști romantice, ear printre ele străbate calea ferată, trecându preste viaducte, prin tunele și suind și coborînd în mari repentine.

Creațiunile naturei, precum și operele tehnice ale omului sânt împunătoare și ne storc admirățiunea, de aceea s'a numit acest ținut Semeringul transilvan. Calea ferată dela Pietros, de lângă Streiu, trece prin 8 tunele, preste mai multe viaducte și suie în multe repentine până la Bavița, de unde coboră pe valea Baviței, trecându pe lângă peștera vestită „Cetatea Bolii“ drept în valea Jiului la Petroșeni.

Jiuri, precum sciut este, sânt două: Jiul apusean și Jiul resăritean, ale căror văi sânt renumite atât pentru marea cantitate de cărbuni de pétră, cât și pentru frumșele naturale de pe ele. Regiunea are caracter pregnant alpin. Jur împrejur se înalță grupe și piscuri de munți, între cari cu deosebire Paringul, spre ost, cu proporțiuni uriașe ale piscurilor sale ne apare de tot împunătoriu. Aici isvoresce Jiul resăritean și curge spre vest și sud, ear cel apusean are curs ostic, despărțind munții Hațegului de munții Vulcanului. Pe ambele lor văi dăm de multe partii de stânci pitoresci și de pozițiuni frumoșe. Astfeliu pe Jiul resăritean Taja, o chee cu pârți de stânci grotesci, prin care curge un păreu și pe lângă densus duce un drum din munții Sebeșului la Petrila în valea Jiului. Mai înjos se află partia de stânci Peatra-Roșiă cu stânci pitoresci, de colóre roșetică, printre cari curge cu zuzet un părauaș. Pe valea Jiului apusen se află Scocul-Mare și Scocul-Mic, două strimtori

de stâncă lungi și romantice, apoi văi de munte de totă frumsețea, încungiurate cu bradetă bogată, cum este câmpulă Mielululă ș. a. Din josă de aceste se înalța la marginea vălei Dálma mare, ună picioră de munte, de pe care ni se ofere o privire admirabilă pe valea Jiululă în josă până la Paringă, și la munții Cibunululă. Cele două Jiură se împreună la Isronă, și astfel Jiulă prin o strimțore romantică cu păreți prețipiși și acoperiți cu brădetă, numită Gura-Surducululă, părăsesce ca ună riu sburdalnică de munte hotarulă țerei năstre.

Valea Jiuriloră este însemnată pentru marea cantitate de cărbună de pétră, ce se află aici în sinulă pământululă.

Păturile de cărbună se estindă dela Petrila până pe la Câmpulă lui Neag în valea Jiululă apuseană în lungime de vre-o 46 și în lățime 5 — 6 klm. și de o aduncime fărte mare, până acum necunoscută. Păturile aceste de cărbună aă fostă cunoscute în secululă trecută, dar esplotarea loră s'a începută numai în 1867. Centrulă esplotațiunei se află la Petroșeni, care are mai multe predi și dintr'ună sată precum era mai nainte, s'a desvoltată în câțiva ani în orașă cu alcătuiră moderne. Esplotarea se face în mai multe mine. Ca să descrie cineva întocmirile din aceste mine, precum și tôte raritățile și frumșețile naturale de pe văile Jiuriloră și din împrejurime, i-ară trebui volume întregi.

Asemenea stă lucrulă și cu celelalte părți ale Ardealululă, cu raritățile și frumșețile, ce le-a grămădită natura pe văile apeloră năstre, cari ne presintă atâtea tabloură romantice și interesante, atâtea peisagiură pitoresci în felă de variațiună, încătă, cum đice Kővári, numai despre pitoresculă de pe văile apeloră năstre s'ar putea alcătui ună opă de mai multe volume. Amă amintită și amă descrisă în conture generale pe unele din ele, aflătore pe câteva văi de ale năstre, căci timpulă nu mi-a permisă a le descrie pe tôte și în detaiu. Multe, fărte multe aă remasă neamintite. Aceste frumșeți și rarități sântă podóbele pământululă țerei năstre, care'lă facă plăcută și atrăgătoră, și cari, dimpreună cu suvenirile trecutululă, stâr-

nescău inconsciu acea iubire înfocată de țeară, ce caracterisează pe ardeleni, ca în genere pe popóarele de munte. Când ardeleanul este departe de țeara sa, cu doră se doresce să se întórcă în sinulă ei, și chiar când o părăsesce de totă, nici odată nu o póte uita; și ea merită o astfel de iubire ferbinte, fiindă una dintre cele mai frumoșe țeri ale continentulăi nostru.

Turda, Augustă 1892.

DATE ISTORICE PRIVITÓRE LA FAMILIELE NOBILE ROMÂNĀ, DE IOAN CAVALERŪ DE PUȘCARIU.

Acestă opă a apărută în 1892 în Sibiiă sub auspiciile Asociațiunei transilvane pentru literatura română și cultura poporului română.

Prefațiunea cuprinde paginile I—XVIII; eară opulă însuși în genere e împărțită în *Partea I-a*:

A) *Conscripțiunile* dela 1862 a familieloră române, făcute din diplome nobilitarie din 23 de comitate și districte, comunicându-se după comune, pag. 1—115.

B) *Estrasele* de numele familiare nobile române, făcute din multe colecțiuni, pag. 116—184.

Urméză a se tipări:

C) *Suplementele*, eară în partea a II-a se va publica *Ordinea alfabetică* a familieloră nobile române, cu alte suplamente de lipsă, și în partea a III-a *Chronologia diplomeloră* și altoră documente.

Autorulă în precuvântare ni spune adevărulă, că: „Între cele mai însemnate funtăni auxiliare, de cari se folosese istoria, se numără și datele genealogice“, și autorulă încă la anulă 1861 în prima adunare a Asociațiunei transilvane a ținută o disertațiune despre însemnătatea istorică a documenteloră privitóre la familiiele nobile române, și s'a adresată cătră archiereii română de ambe confesiunile și cătră bărbații română, ca după ună formulariu anume făcută să adune datele de lipsă, dar firesce (precum e la poporulă, carele abia și-a deschisă ochii

ca se fiă trézü), fórte puşini aű adunatű copiele de pe diplomele nobilitare seű aű făcutű conscripşioni pe basa documentelorű despre numele familiare roműne. Dar pe lângă tótű nepűsarea generală, autorulű dupű cunoscuta-ű energiă, n'a cruşatű truda şi a sacrificatű spese pentru culegerea datelorű istorice, şi în 30 de ani a adunatű vr'o 1500 de copii de documente privitoare la roműni şi materialulű pentru opulű prezinte. Autorulű se plűnge, cű 'i lipsescű datele din diecesele banatice şi a Bucovinei, dar în interesulű nu numai alű istoriei preste totű, ci şi în alű singuratecelorű familii, provócă, ca ele se'şű trűmitű documentele sale de nobilitate în copii la asociaşunea transilvană pentru opulű acesta".

Astfelű şi eu mai înainte de tóte atragű atenşionea dlorű preoşii, învűşătorii şi intiliginşii roműni din pűrşile numite mai susű, precum şi a tuturorű capilorű familielorű nobile roműne, ca în interesulű naşionalű istoricű, se se punű la lucru.

Se cugetămű unű picű asupra istoriei nóstre, deosebi a Roműnilorű din Ungaria şi Ardealű, dar şi preste totű.

Noi suntemű unű poporű vechiu, dela anulű 106 dupű Christosű pe terenulű unde locuimű aűi. Abia vr'o doi seculi amű fostű sub dominaşionea Romei şi respective stűpűni pe capulű nostru, şi apoi ne-aű cutropitű popórele nűvűlitóre, însė trűimű şi aűi.

În decursulű seculilorű strűmoşii nostri numai în micű intervale aű pututű fi stűpűni de capulű lorű, seű cu atare independinşă seű autonomia, dar şi acésta nu preste totű teritoriulű locuitű de ei, cűci aű fostű supuşű de popórele biruitóre, şi ca în tótű lumea, aşa şi la noi biruitorii aű dispusű de sűngele strűmoşilorű şi de bunűstarea lorű, şi popórele supuse, orű şi cűtű de multű aű făcutű şi binemeritatű pentru patriű şi domnitorii, gloria şi istoria e a poporului, alű cűrui nume 'lű pórtű ţera; cűci leulű totdeauna 'şű face partea mai mare, seű ia totulű.

În acestű modű istoria nóstrű din seculii 4—11 e fórte greu de scrutatű, — în seculii 12—13 începe atare luminű

despre viața noastră națională, dar scrutarea și din timpii acestia încă e grea, pentrucă datele noastre istorice, ce le avem noi înșine, le ținem încă ascunse, sevă dela alții încă nu le-am adunată tóte.

Acum aflăm pe Dlú Pușcariu cu simțul de datorință de a cutriera seculi întunecoși și de a scruta, și după multă trudă de a aduce o lumină istorică asupra sortii strămoșilor nostri, — puțină din seculul alú 12-lea, mai multă din seculul alú 13-lea și cele urmátóre.

Aceste date se referéză în parte la pozițiunea politică și națională a Românilorú din unele părți din Ungaria și Ardélú, și în partea cea mai mare și deosebí la pozițiunea familiilorú nobile române. Din aceste date suntu mai multe, pe cari istoria noastră are să se edifice și se împodobéscă naționalitatea noastră, eară cecelealte date suntu de interesú pentru familiile nobile române de ađi, ca să-și recaute pe strămoșii lorú, cari aú binemeritatú pe patriă și de domnitorí, și tóte suntu de interesú pentru inteliginții români, cari aú pricepere și simțú naționalú pentru istoria noastră.

După aceste se ne mai reíntórcemú la opulú dlui Pușcariu.

Autorulú în precuvéntare, lucrată cu multú studiu, arată rezultatele lucrării sale, și din materialulú adunată rezultatele istorice pentru noi și ăice: „Luândú acum în vedere, că în Ungaria poporațiunea cea mai numerósă după Maghiari o facú Românií, acestia încă aú trebuitú să iee parte esențiale la evenimentele patriei. Ei, după cum arată istoria și după cum vom vedea și din cuprinsulú acestuí opú, sub conducerea fruntașilorú seí aú apêratú patria cu credință alătorea cu Maghiarií și cu ceialalți locuitorí, prin urmare aú trebuitú să se împărtășéscă și de beneficiile țerei, ce constaú mai cu samă în donațiuni de moșii și în prerogative nobilitari. De ce vom constata așa dară — unú numêrú mai respectabile de nobili români, pe atátú vomú dovedí și mai eclatantu și meritele națiunei române pentru patria comună“.

În precuvântare la pag. XIII se înșiră:

I. *Voivodii Olahilor* (Românilor), precum au fost p. e. Bogdan, Balk, Drag etc. în comitatele Maramureș, Satu-mare, Ugocea etc., eară la pag. 115 desvôltă tabela genealogică a familiei așa numite Dragoș și Bogdan din Maramureș și aduce multe date istorice de interes mare pentru timpul descălecării lui Dragoș în Moldova.

II. *Banii Severinului* (din Banatul Severinului), între cari la anul 1233 se află Luca, la 1268 Ugrin (nume și ađi susținut în comitatul Caraș-Severin).

III. *Comiții* (föispanii) *români*. IV. *Knezii români* în 8 districte olahale (române) din Banatul Severinului, din districtele Hațegului, Huniadórei, Deveș etc. și prin alte ținuturi, pentru cari datul mai vechiu e din anul 1247. V. Boierii, deosebii în Țeara Oltului său Terra Fogaras, etc.

În acestu mod ne bucurăm de tipărirea acestei cărți istorice, autorului — după trudă de 30 de ani, 'i gratulăm pentru rezultatul lucrării și 'i dorim, ca opul să și'lu pótă încheia după planul făcut!

Dar să nu ne despărțim încă de op. Autorul începe cu conscripțiunile familielor nobile române din comitatul *Maramureș* și le publică după districte și comune, — eară eu să comunic *unele* după seculi, căpătându acum cunoștință despre numele familielor nobile române din Maramureș.

În timpul după anul 1300 s'au dat diplomele pentru următoarele familii: *Mich* în comuna Szaplonta, sub regele Carol Robert la anul 1340. *Rednik* de Gyulafalva în Giulesci, dela Ludovic I. la anul 1349. Altă familie *Rednik* în Berbesci. *Kodra* în Berbesci la anul 1345 sub Ludovic I. *Maros* de Konyha în comuna Good la anul 1353. *Nann* său Ananias de Slatina în Biserica-Albă la anul 1360. *Gligor* în Vancesci la anul 1360. *Nemes* și *Godzia* de Váncsfalva în Ivod la anul 1360. *Gerhes* de Szaracsó și *Urda* de Leordina la anul 1360. *Dragus* din Desesci sub Ludovic cel mare la anul 1363. Iuliu *Dregus*

capetă 7 sate : Slatina, Hernecs, Deneháza, Parákfalva, Hétpatak, Nyiresfalva, Feketfalu. Dragus de Desze (adecă Deszeháza de mai sus) în comuna Budesci dela Ludovicu la anulă 1363 ; diploma întărită prin regele Matia la anulă 1485 și prin regele Uladislău la anulă 1508. Balk Voivoda Maramosi în comuna Iood, dela Ludovicu la anulă 1365. Documentulă e datu de Voivoda Bogdan pe 9 sate luă Balk, Voivodului din Maramureș și fraților luă. Ađi e sub numele Balya și stă din 26 de familii. Stan de Szaplontă în Biserica-Albă la anulă 1365. Stan în Iapa, 1365. Papp de Szaplonsa în Japa 1365. Papp în Szaraszó 1365. Kudrics alias Kochna în Budesci 1365. Dunka de Sajó în Calinesci, dela regele Ludovicu la anulă 1371, întărită de Apafi la anulă 1677. Illya de Iood în Calinesci la anulă 1384.

În timpulă după anulă 1400. Vlad de Apsa în Szigetü la anulă 1407. Ivancsulü, alias Vancsa de Apsa de mijlocü la anulă 1407. Nyegre de Slatina și Váncsfalva, în Vancesci la anulă 1417. Dann de Alsó Apsa în Biserica-Albă, dela Sigismundü la anulă 1429. Papp de Váncsfalva în Vancesci la anulă 1422. Mihály de Apsa în Biserica-Albă la anulă 1422. Mihály de Apsa în Apsa de mijlocü 1422. Mihályi de Apsa în Szaraszó la anulă 1442. Mihályi în comuna Iapa la anulă 1442. Mihályi de Apsa în comuna Apsa de josü la anulă 1442. Pop din Desesci la anulă 1442. Pop de Gyulafalva în Giulesci, la 1442. Bedei de Bedó (acum Bedevanu în Giulesci la anulă 1462. Brajko alias Papmandrocosta (Pap Mandru Costa) în Szaplonsza la anulă 1463. Dáncs alias Fejér în Szaplonsza la anulă 1467. Nyegre de Slatina în Biserica-Albă la anulă 1469. Nyegre de Slatina in Slatina la anulă 1469. Tivadar de Rona în Biserica-Albă la anulă 1469. Dáncs de Fejér-egyháza în Biserica-Albă la anulă 1469. Dregus în Nanesci la anulă 1480. Onitza Bud Fejér în Budfalva la anulă 1481. Godzsa în Nănesci la anulă 1488.

Raad de Barczanfalva în Calinesci la anulă 1407 și Barczán de Barczánfalva în Barsana la anulă 1407. Raad

de Somfalu în Calinescî la anulă 1408. Simon de Közep Apsa la anulă 1442. Timis din Vinoulă de susă la anulă 1450. Deák de Dragomirfalva, în Konyha la anulă 1454. Dragomir de Drăgomirfalva la anulă 1454. Timis de Borsa în Borsa 1450. Kindris de Iood în Calinescî la anulă 1459. Kindris alias Balya de Iood în Budescî la anulă 1459. Belin de Szerfalu în Sêrbî la anulă 1470. Moise de Barthfalva în Calinescî la anulă 1471. Barle în Berbescî la anulă 1471. Bud de Budfalva la anulă 1481, 1494, 1510. Tamás de Budfalva în Calinescî la anulă 1483. Onutza alias Fejér în Vălenî la anulă 1481. Bud de Budfalva în Brebă la anulă 1493. Juga de Seliste la anulă 1486.

În timpulă după anulă 1500. Berca din Bicsad la anulă 1500. Laza din Budescî și Pap de Budfalva la anulă 1505. Bud de Papfalva în Budescî la anulă 1510. Crissan de Szakállofalva în Giulescî la anulă 1512. Vithesz de Seliste al. Laad ađi Vlad la anulă 1531. Hodor de Bárcsánfalva la anulă 1550. Grád de Szacsal și Andreika din Vinou la anulă 1560. Godzsa de Vánecsfaiva 1572 în Ferescî și în Barsana. Papp al. Ficigo de Iood la anulă 1579. Pap Ficigo de Dragomir în Iood la anulă 1579. Godzna de Vancsfalva la anulă 1582. Hapka din Budești la anulă 1584. Berindey de Budfalva în Calinescî la anulă 1587. Berendey de Budfalva la anulă 1587. Czipte de Vánecsfaiva la anulă 1590. Marina de Kricsfalva la anulă 1591. Popsa de Fejéregyháza și Siman al. Pap la anulă 1593. Czipte de Fejérfalva la anulă 1596. Marinka de Budfalva la anulă 1594. Tomajuga în Visoulă de susă la anulă 1599.

Lasă la o parte familiile din seculii viitorî, pentru că și aceste înșirate sîntă destule, pentru de a avea idee chiară despre materialulă opului și însemnătatea lui. Atingă, că unele familii sîntă împrăsciate în fórte multe comunități p. e. Familia Dunka de Sajo în Serbi la anulă 1371 capetă diploma, eară Apafi la anulă 1677 o întăresce; tocmai aceste date se află pentru familia Dunka de Sajo în Calinescî, apoi familia Dunca se mai află în Kabolapatak (Iapa), în Budescî, în Iood cu

28 de patrifamilie, în Alsó-Visó, în Király-Darócz, în Odoreu, și în Cocu, eară numele la anulă 1531 se află scrisă și Donka de Sajó. În asemenea modă se află date și despre alte familii nobile române. Cine se înteresează, să caute în opă. Pentru o recensiuone și de a atrage atențiunea on. publică la acestă opă istorică, e destulă atăta.

Dr. *At. Marienescu.*

DELA ACADEMIA ROMÂNĂ.

În ședința publică dela 13/25 Novembre Dlă *A. Urechidă* a cetitū unū memoriu istoricū despre anii 1792—1796; ear Dlă *Gr. G. Tocilescu* a cetitū o dare de sémă asupra congresulū archeologicū ținutū în Iuniū a. c. la Orleans, și totū atunci a relatatū și asupra rezultatulū ulteriórelorū sale cercetări archeologice în Dobrogea. Despre acestea însemnămă deocamdată, că distinsulū archeologū a descoperitū în valurile antice romane 26 castre de petró și 49 de pământū, precum și 4 orașe antice, necunoscute încă până acum.

Președintele Academiei Dlă *I. Ghica* a donatū acesteia testamentulū originalū alū lui *Nicolau Bălcescu*, scrisū în limba italiană în Palermo la 29 Novembre 1852.

Ear Dlă *A. Urechidă* a făcutū o dare de sémă asupra unū manuscrisulū vechiū privitoriu la poporulū românū, ce l'a descoperitū la Genova Dlă *C. Esarcu*, ministrulū românū pe lângă curtea Italiei și l'a donatū Academiei române.

M. S. Regele Carolū a dăruitū Academiei unū prețiosū portretū alū lui *V. Alexandri*.

DIN CRONICA LUNARĂ.

(*Necrologū*). La 27 Octobre (8 Novembre) a. c. a reposatū în Clujū proprietarulū *Lazarū Baldi*, membru fundatorū alū Asociațiunei transilvane pentru literatura română și cultura poporului românū. Prin numeroșele și însemnatele sale testări de circa 50,000 fl. spre scopuri bisericesci, școlare și culturale, între acestea și ale Asociațiunei, răposatulū și-a meritatū unū locū onorificū între binefăcătorii poporului nostru.

PARTEA OFICIALĂ.

Nr. 337/1892.

Procesū verbalū

alū comitetulū Asociațiunei transilvane pentru literatura română și cultura poporului românū, luatū în ședința dela 9 Novembre n. 1892.

Președinte: Dr. *Il. Puscariū* vice-preș. Membrii prezenți: *P. Cosma*, *I. V. Russu*, *I. G. Popū*, *L. Simonescu*,

I. Crețu, Dr. C. Diaconovich, Gh. Candrea, cassarū. Dr. A. Frâncu, secretarū II. Nicolaū Toganū, bibliotecarū. I. St. Șuluțu, I. Hannia, Z. Boiu.

Notarū: Dr. I. Crișianū.

Nr. 134. Cu provocare la concludulū de sub punctulū prot. 107 dela 15 Octobree a. c. comitetulū revine asupra concludelorū speciale ale adunărei generale din Sibiiū.

În conformitate cu concludulū adunărei generale din ședința I. p. prot. 1 e a se publica în „Transilvania“ cuvântulū, prin care președintele Asociațiunei dlū G. Barițiu a deschisū ședințele adunărei generale din anulū acesta.

— Spre sciință, cu aceea, că acestū concludū a fostū deja executatū.

Nr. 135. Prin concludulū adunărei generale din ședința II. Nr. prot. 13 lit. a) s'a luatū spre sciință rațiociniulū presentatū, și s'a datū cassarulū absolutoriulū pentru gestiunea anulū 1891.

— Spre sciință, avēndū cassarulū a fi încunoscințată despre cuprinsulū acestū concludū.

Nr. 136. Prin concludulū adunărei generale din ședința II. Nr. prot. 13 lit. b) s'a votatū mulțumită onoratei adunări generale a acționarilorū dela institutulū „Albina“ din Sibiiū pentru ajutórele votate Asociațiunei și școlei civile de fete, apoi directorulū dela numitulū institutū, dlū Partenie Cosma, pentru colectele făcute pe sēma Asociațiunei.

— Spre sciință. Institutulū de creditū și economii „Albina“ și dlū Partenie Cosma sē fiă încunoscințatū despre cuprinsulū acestū concludū.

Nr. 137. Prin concludulū adunărei generale din ședința II. Nr. prot. 13 lit. c) comitetulū a primitū însărcinarea, de a presenta proximei adunări generale o propunere specială și motivată în privința contopirei fondurilorū mai mici, încatū nu aū destinațiune specială, în Fondulū generalū alū Asociațiunei.

— Spre sciință. Cassarulū Asociațiunei, dlū G. Candrea, primesce însărcinarea, a presenta la timpulū sēu, după-ce va fi studiatū afacerea, unū proiectū de propunere, precum o cere adunarea generală.

Nr. 138. În conformitate cu concludulū adunărei generale din ședința II. Nr. prot. 13 lit. d) sūnt a se sterge din venitele Asociațiunei pretensiunile nerealizabile dela debitorii Emilianū Popoviciū (50 fl.) și Adamū Szilagy (50 fl.)

— Spre sciință. Cuprinsulū acestū concludū sē comunica cassarulū spre conformare.

Nr. 139. În conformitate cu concludulū adunărei generale din ședința II. Nr. prot. 13 lit. e) e a se introduce sistemulū co-

mercială de contabilitate modernă, spre a se putea orienta ori-cine la o simplă privire asupra rațiociniului Asociațiunei.

— Spre știință și conformare. Cuprinsul acestui concluds se comunică cassarului Asociațiunei dlui G. Candrea, cu însărcinarea, de a face comitetul în una din ședințele proxime propunerii pentru de a se putea introduce sistemul cerut de contabilitate cu începere dela 1 Ianuarie 1893.

Nr. 140. Prin concludsul adunării generale din ședința II. Nr. prot. 13 lit. *f)* se încuviințează înființarea fondului întru amintirea celor reșoși.

— Spre știință. Acest concluds al adunării generale, respective existența fondului întru amintirea celor reșoși se se aducă la cunoștința publicului român și pe calea despărțemintelor.

Nr. 141. În conformitate cu concludsul adunării generale din ședința II. Nr. prot. 13 lit. *g)* sumele economisate în anul precedent la titlul „Dotatiunea bibliotecii“ vor avea să treacă în budgetul pro 1893 la același titlu.

— Spre știință și orientare. Cuprinsul acestui concluds se comunică cassarului și bibliotecarului Asociațiunei.

Nr. 142. Prin concludsul adunării generale din ședința II. Nr. prot. 13 lit. *h)* cu privire la rațiociniul școlii se dă Comitetului și Cassarului absolutoriul; comitetul primesce totdeodată însărcinarea să se îngrijescă pentru încassarea restanțelor.

— Spre știință, cu aceea, că pentru încassarea restanțelor s'au luat deja măsurile corăspundătoare.

Nr. 143. Prin concludsul adunării generale din ședința II Nr. prot. 13 lit. *i)* cu privire la budgetul, venitele se preliminară în sumele proiectate de comitetul, cu aceea, că dotatiunea bibliotecii se urcă la 200 fl., apoi se aprobă budgetul școlii de fete.

— Spre știință. Cuprinsul acestui concluds se comunică cassarului spre orientare.

Nr. 144. Prin concludsul adunării generale din ședința II. Nr. prot. 14 lit. *a)* Comitetul primesce însărcinarea, de a executa conclusele neexecutate ale adunării generale din anul 1890 privitoare la instituirea unei „cărți de aur“, întru memoria donatorilor, la procurarea portretelor președinților și altor binefăcători, la tipărirea conspectului membrilor după despărțeminte.

— Spre știință și conformare. Cassarul Asociațiunei primesc însărcinarea, a procura fără amânare „Cartea de aur“ cerută de adunare, care carte e deja procurată, și a presenta acestui comitetul cu posibila grăbire conspectul membrilor după despărțeminte, spre a se putea dispune tipărirea lui. Ce privește cesiunea portretelor președinților și altor binefăcători, se solicită din nou comisiunea emisă în această afacere din sinul comitetului prin concludsul dto 18 Septembrie 1888 Nr. prot. 133, ca să facă comitetului fără amânare propunerii positive, relative la modulul, cum se se execute concludsul adunării generale.

Nr. 145. Prin concludulă adunărei generale din ședința II. Nr. prot. 14 *lit. b)* s'a încuviințat, ca restulă remasă din cele 2000 fl. preliminate pe 1890 și 1891 pentru scrieri literare, să se întrebuinteze pentru scopulă indicat, în specială pentru continuarea tipăririi de „Documente istorice“, începute sub auspiciile Asociațiunei de dlă Ioană cav. de Pușcariu.

— Spre scire. Cuprinsulă acestui concludă se împărteșese cassarului spre orientare.

Nr. 146. Prin concludulă adunărei generale din ședința II. Nr. prot. 14 se esprimă Dómnei věduve Ana Moga născ. Bologa, mulțemită pentru realizarea fundațiunei în valóre de 1000 fl.

— Spre sciință. Cuprinsulă acestui concludă se se aducă la cunoscință Dómnei Ana Moga.

Nr. 147. Prin concludulă adunărei generale din ședința II. Nr. prot. 14 *lit. c)* se ia cu plăcere la cunoscință, că șcôla Asociațiunei a dobândită dreptulă de publicitate, și se votéză comitetului mulțemită pentru ostenelele, ce aū pusū întru realizarea acesteii afacerii; deasemenea se esprimă mulțemită și recunoscință donatoriloră șcôlei.

— Spre sciință, avēndă a fi încunosciințatī despre cuprinsulă acestui concludă, institutulă, „Albina“ din Sibiiū și dlă Dr. Aureliu Maniu, notarū publicū reg. în Oravița.

Nr. 148. Prin concludulă adunărei generale din ședința II. Nr. prot. *lit. d)* se iaū spre sciință împărțășirile comitetului relative la organulă Asociațiunei exprimāndu-se mulțemită protocolară dlui Zacharia Boiu, pentru-că a primită redactarea fôei până la acēstă adunare generală dela retragerea reposatului Ioană Popescu.

— Spre sciință. Despre acestū concludă se fiă încunosciințatū dlă Zacharia Boiu.

Nr. 149. Prin concludulă adunărei generale din ședința II. Nr. prot. 14 *lit. e)* se iaū la cunoscință împărțășirile comitetului relative la despărțeminte, însărcināndu-se acesta a lua măsurile de lipsă, ca să se înființeze tôte despărțemintele proiectate.

— Spre sciință.

Nr. 150. Prin concludulă adunărei generale din ședința II. Nr. prot. 14 *lit. f)* și pt. prot. 18 s'au declaratū membrii Asociațiunei următorii, și anume:

Membrii fundatori: „Bistrițana“ institutū de creditū și economii în Bistrița;

Membrii pe viēță: Dr. Georgiu Comanū, din Bungardū; Georgiu Serb, adv. dep. dietalū în Budapesta; Alexandru Lupașcu, membru alū Curței de contabilitate în Bucuresci.

Membrii ordinari: I. Strėvoiū, diaconū în Zernesci; Ioană Gornită, în Zernesci; George Tămaș, preotū în Tohanulă vechiū; Ilisie Nemeșū, în Tohanulă vechiū; Comuna Poiana Měrului; Ioană Vodă,

notarū în Poiana-Merului; Iacobū Zorca, preotū în Vlădeni; Nistorū Podarū, în Vlădeni; Nicolae Mănoiu, în Branū; Nicolaū Beou, hotelierū în S.-Sebeşu; Ioanū Dreganū, notarū publicū regescu în Sas-Sebeşu; Alesandru Dobrescu, protop. în Sas-Sebeşu; Dr. Pompiliū Isacū, avocatū în Sas-Sebeşu; Ioanū Oniţu, neguţatorū în S.-Sebeşu; Samuilū Roşu, învêţ. în Sas-Sebeşu; Ioanū Stoicuţă, preotū în Săsciori; Lazarū Roşculeţu, not. cerc. în Satulū-nou, Banatū; Ilie Popū, docentū în Şomcuta-Mare; Teofilū Dragomirū, protopopū în Lupóia; Ilia Buchia, notarū în Coltirea; Nicolaū Nilvanū, avocatū în Şomcuta-Mare; Ioanū Gheţe, profesorū în Năséudū; Gavriilū Cherebeţu, preotū în Odorheiū; Petru Popū, preotū în Barta; Ioanū Dose, protopopū în Sécăşani; Vasilie Muréşanū, preotū în Lucăceşci; George Maiorū, preotū în Nadeşulū-romănescū; Emiliū Branū, preotū în Biuşa; Mihaiū Bobăţelū, proprietarū în Supurulū de susū; Vasile Gavri; Vasile Popū, preotū în Nireşulū mare; Teodorū Cotuţu, preotū în Diugū; Ioanū H. Boteanū, preotū în Nuşfaléu; I. Cupcia, preotū în Măghieruşii; Alexandru Morarū, proprietarū în Beclénū; Ioanū Vasinca, proprietarū în Bedeleū; Andreiū Mezei Cămpénū, proprietarū în Nadeşulū săsescū; Zaharia Tătarū, notarū la tribunalul reg. în Elisabetopole; Teodorū Danū, proprietarū în Nadeşulū săsescū; Stefanū Morarū, juristū în Elisabetopole; Emiliū Vicî, profesorū în Blajū; Dăniilū Şerbanū, notarū în Voila; Nicolaū Şerbanū, preotū în Voila; George Vasū, proprietarū în Voila; Ioanū Russu, docentū în Velcherū; Ioanū Născuţiu, preotū în Năséudū; Demetriū Coltofénū, protopopū în Breţcu; Spiridonū Dimianū, protop., în Breţcu; Constantinū Dimianū, capelanū în Breţcu; Nicolau Comşa, preotū în Covasna; Ioanū Dima, preotū în Sita-Buzeului; Nicolau Russu sen., propriet. în Sita-Buzéului; Dionisie Nistorū, preotū în Arpatacū; Georgiū Dogariū, preotū în Marcoşu; Ioanū Olténū, preotū în Dobârlău; Ioanū Bărsanū, preotū în Egersegū; Vasiliū Vlassa, preotū în Bala; Ioachimū Huza, proprietarū în Bala; Aurelū C. Domşa, capelanū în Blajū; G. Popū, proprietarū în Blajū; Dr. Iacobū Brēnduşanū, avocatū în Blajū; Ioanū Deacū, preotū în Roşia; Ioanū Br. Hodoşū, contabilū în Blajū; Ioanū Munténū, propriet., în Roşia; Ioanū Istade, în Cinade; Artimanū Blăjanū, preotū în Obragea; George Munténū, profesorū în Blajū; Romulū Raca, preotū în Băuţarū; Simionū Cămpianū, învêţ. în Băuţarū; Dr. Ilie Beu, din Orlatū; Dr. Leo Scridonū, din Bistriţa; Dimitrie Cunţanū, Sibiiū; Costache C. Panţu, Săcele (Turcheş); D-na Emilia Tilea-Raţiu, Sibiiū; Dr. Alex. Popū, medicū în Nusfaléu; Ioanū Iordache, învêţ., în Sécădate; Valeriū Popū, not. în Săcelū; Marcu Lazarū, not. în Armeni; Cornelū Aiserū, ofic. de bancă în Sibiiū; Iuliū Popescu, ofic. de bancă în Sibiiū.

— Spre sciinţă, cu aceea, că biroulū adunărei aū dispusū cele trebuinciose pentru încunoscinţarea celorū aprobaţi, şi cu aceea, că pentru alegerea dlui Alexandru Lupaşcu, membru alū curţii de comptabilitate în Bucuresci, proclamatū membru pe viaţă alū Asociaţiunei, va fi a se cere învoirea Guvernului conformū prescrişelorū Ş-lui 5 al. 2 notă din statute.

Nr. 151. Prin concludsulă adunărei generale din ședința II. Nr. prot. 15 sê primesce în principiu propunerea dlui Partenie Cosma, ca comitetulă se fie îndrumatū, a vedea statutele actuale ale Asociațiunei atătū cu privire la stilū câtū și la scopū, și la proxima adunare generală ordinară eventualū extraordinară, a presenta unū proiectū pentru modificarea lorū, cu acelū adausū însē, ca eventuala modificare sê nu fiă legatā de unū terminū fixū, ci sê se lase în buna chipsuință a comitetulăi.

— Spre sciință. Se alege o comisiune în persónele dlui vicepreședinte Dr. Ilarionū Pușcariū și a dnilorū Partenie Cosma și I. V. Russu, cu însărcinarea de a studia afacerea și a face la timpulū seu Comitetulăi propunerī.

Nr. 152. Prin concludsulă adunărei generale din ședința II Nr. prot. 16 se află recomandabilă în principiu propunerea dlui Arseniu Vlaicu, de a se pertracta causele privitoare la literatură chiar în adunările generale, avēndū propunătorulă a presenta comitetulăi unū memoriū întru lămurirea propunerēi sale, ear comitetulă a face unū raportū asupra acelei propunerī.

— Spre sciință și conformare. Dlū Arseniu Vlaicu, profesorū în Brașovū, sê fiă recercatū a presenta comitetulăi memoriulă cerutū.

Nr. 153. Prin concludsulă adunărei generale din ședința II. Nr. prot. 17 s'a primitū cu plăcere invitarea făcută de despărțēmēntulū XXI (Năseudū) de cuprinsulū, ca proxima adunare generală a Asociațiunei sê se ținā în Năseudū.

— Spre sciință, avēndū acestū concludsū a sê aduce la cunoscința despărțēmēntulăi XXI Năseudū.

Nr. 154. În conformitate cu concludsulă adunărei generale din ședința I-a Nr. prot. 9, e a sê publica în „Transilvania“ disertațiunea intitulatā „Apele nóstre“, compusă și cetitā în adunarea generală din anulū acesta de dlū Silvestru Moldovanū.

— Spre sciință și conformare.

Nr. 155. Căpitanulū supremū alū orașulăi Clujū prin hârtia dto 4 Novembre a. c. Nr. 10956 cere unū esemplarū din statutele Asociațiunei spre folosire oficială. (Ex. Nr. 330/1892).

— Exemplarulū cerutū se trimite.

Nr. 156. Societatea transilvană maghiară de teatru invită Asociațiunea la serbarea iubileulăi seū de 100 de ani. (Exh. Numērulū 322/1892).

— Spre sciință.

Nr. 157. Traianū Teodorēnū dela 1 Octobree a. c. încóce calfă de făurie și stipendiatū alū Asociațiunei, se rógă a i se elibera și rata pro semestrulū II. a. c. din stipendiulū avutū, ca sê 'și pótă cumpēra îmbrăcăminte. (Ex. Nr. 324/1892).

— Cererea luī Traianū Teodorēnū sê încuviințēză, de vreme ce trei lunī de đile din semestrulū alū II-lea a fostū ca învățacelū.

Nr. 158. Gabriilū Rațiū, calfă de pantofariū în Dejū, sē rōgă pentru unū ajutorū. (Ex. Nr. 325/1892).

— Nedispunēndū Asociațiunea de mijlóce cu asemenea menițiune, cererea lui Gabriilū Rațiū nu se pōte considera.

Nr. 159. Cererea lui George Bărbatū, studentū de classa II. la gimn. de statū din Sibiiū, pentru unū ajutoriu. (Ex. Nr. 326/1892).

— Nu se pōte considera, nefindū în vacanță nici unulū din stipendiile Asociațiunei.

Nr. 160. Direcțiunea despărțēmētului XXXII (Dicio-St.-Mărt.) prin hârtia dto 22 Iuniu a. c. subșterne spre revisuire protocolulū subcomitetulū dela 18 Iuniū a. c.

Din protocolulū subșternutū se vede, că adunarea generală a despărțēmētului s'a hotărītū sē se țină în Dicio-St.-Mărtinū în locū de Iernutū. (Ex. Nr. 141/1892).

— Cuprinsulū protocolulū subșternutū servece spre sciință.

Nr. 161. Direcțiunea aceluiași despărțēmētū prin hârtia dto 19 Iuliu a. c. subșterne spre revisuire protocolulū subcomitetulū dela 9 Iuliu a. c. Din protocolulū subșternutū sē vede, că adunarea generală a despărțēmētului s'a amānatū pe timpū nedeterminatū. (Ex. Nr. 190/1892).

— Cuprinsulū protocolulū subșternutū servece spre sciință.

Nr. 162. Direcțiunea despărțēmētului XXIV. (Mureș-Oșorheiū) prin hârtia dto 18 Iuliu a. c. subșterne spre revisuire protocolulū adunărei generale a despărțēmētului, ținute în comuna Nasna la 7 Iuliu a. c. dimpreună cu aclusele lui și cu suma de 48 fl. v. a. întratā din taxe de pe la membrii ordinari.

Din protocolulū subșternutū sē vede:

a) că dela membrii ordinari și ajutori ai întratū suma de 76 fl. 80 cr.;

b) adunarea generală proximă a despărțēmētului se va ținē în comuna Săbadū;

c) s'au preliminaratū venitele și erogatele despărțēmētului pro 1892 cu 87 fl. și 81 cr. și cu unū saldū de fl. 15 și s'au creatū douē premii de câte 10 fl. pentru acei doi învățatori confesionali din despărțēmētū, cari vorū face mai mare progresū în pomologie și în stupăritū; premiile se vorū decerne în adunarea generală proximă;

d) Ioanū Pantea stud. de cl. II. gimnasială în Mureșu-Oșorheiū a declamatū dialogulū între tată și fiu din „Córda inimei“ de Iacobū Mureșanū. (Ex. Nr. 192/1892).

— Suma de 48 fl. a întratū la cassa Asociațiunei și s'a contatū în regulă, avēndū a se cuita; cuprinsulū protocolulū subșternutū sē ia cu aprobare la cunoscință

Nr. 163. Direcțiunea despărțēmētului XXII (Bistrița) prin hârtia dto 27 Iuniu a. c. subșterne spre revisuire protocolulū subcomitetulū dela 10 Iuniu, cerēndu a i se trimite unū numărū órecare de exemplare din statutele și regulamentele Asociațiunei, precum și consemnarea membrilorū vechi din despărțēmētū.

Din protocolul subșternut se vede:

- a) ca locu pentru adunarea generală se alege Borgo-Prundulă.
- b) se ia măsuri de lipsă pentru întemeierea de agenturi, pentru încassarea taxelor restante și pentru pregătirea de disertațiuni potrivite a se ceti în adunarea generală, precum și pentru ocrotirea învățăcelor de meserii de pe teritoriul despărțământului. (Ex. Nr. 127/1892).

— Cuprinsul protocolului subșternut servește spre știință. Tipăriturile și lista cerută se vor trimite.

Nr. 164. Direcțiunea despărțământului VII (Hațeg) prin hârtia dto 21 Iulie a. c. Nr. 4 substerne spre revisuire protocolul luat în adunarea generală ținută la 6 Iuliu a. c. în Grădisce.

— Din protocol se vede:

- a) se constată prezența membrilor și se ia spre știință raportul cassarului, în urma căruia 46 fl. s'au subșternut acestui comitet ca taxe ordinari, ear 38 fl. taxe dela membrii ajutatori s'au reținut pentru trebuințele despărțământului;

b) s'au înscris doi membri ordinari noi;

c) adunarea generală proximă se va ținea în Cârnesci;

- d) se preliminară 30 fl., din care sumă se se îmbracă 6 copii de școlă din comunele Grădisce, Cârnesci și Băuțarul inferior; la suma acésta se va adauge și suma de 9 fl. dăruită de membrul Ioan Munteanu din Hațeg, apoi 5 fl. dăruiti de membrul Avel Popu Bociat, și 1 fl. dăruită de membrul Romul Barbescu;

e) Nicola Trimbițoniu cetesce disertațiunea („Activitatea este isvorul tuturor bunătăților“);

- f) se alege cassar al despărțământului în locul dlui Ștefan Șelariu, care resigneză și căruia i se mulțemesce pentru serviciu prompt, dl Paul Oltenu din Hațeg. (Ex. Nr. 205/1892).

— Cuprinsul protocolului subșternut se ia cu aprobare la cunoscință.

Nr. 165. Direcțiunea despărțământului XXV (M. Ludoș) p... hârtia dto 28 Iulie a. c. Nr. 8 substerne suma de 75 fl. taxe intrate dela membrii ordinari, și cere a se trimite diplomele pe seama membrilor aprobați la adunarea din Hațeg. (Ex. Nr. 221/1892).

— Să cuitéză suma de 75 fl., care a intrat la cassa Asociațiunei și s'a contat în regulă. Diplomele cerute s'au estradat.

Nr. 166. Direcțiunea despărțământului XXVII (Cohalm) prin hârtia dto 16 Iuliu a. c. Nr. 2 substerne spre revisuire protocolul adunării generale ținute în Ungra la 11 Iuliu a. c. Din protocol se vede:

- a) se cere ca se se trimită foia Asociațiunei cu începerea dela Nrul 1. 1891 membrului Ioan Mircea, preot în Cața, apoi cu începerea dela Nr. 1 din anul acesta membrului Sofroniu Roșca, preot în Ungra, Ioan Roșca, învățător în Ungra și George Andron;

b) raportul cassarului, din care se vede, că pe anul 1891 au intrat din taxe suma de 161 fl., iar la adunare suma de 57 fl. Să ia spre știință; de asemenea să ia spre știință și aceea, că spesele despărțământului în decursul anului acestuia să urcă la 1 fl. 26 cr.;

c) delegaților la adunarea generală a Asociațiunii anume Dloră Nicolaă D. Mircea, directorul ală despărțământului și Clemente Raică, cassară, li să votéză 10 fl. spese de călătorie.

d) proxima adunare generală se va ține în comuna Mercheașa. (Ex. Nr. 229/1892).

— Cuprinsul protocolului subșternut se ia cu aprobare la cunoștință.

Nr. 167. Direcțiunea despărțământului XXIII (Bistrița) prin hârtia dto 31 Iulie a. c. subșterne spre revisuire protocolul subcomitetului dela 29 Iuliu a. c.

Din protocolul subșternut se vede:

a) Adunarea generală proiectată a se ține în Borgo-Prundă a fostă oprită din motivul, că statutul arondărei despărțământelor n'ar fi provădit cu clausula de aprobare; subcomitetul notificându acesta, cere informațiuni. (Ex. Nr. 233/1892).

— Cuprinsul protocolului servește spre știință cu aceea, că fiindă afacerea tocmai în curgere, subcomitetul va fi informat la timpulă seu.

Nr. 168. Cassarulă despărțământului XVI (Selagiū) subșterne suma de 129 fl. taxe dela membrii vechi și noi și pentru diplome. (Ex. Nr. 240/1892).

— Se cuitéză suma de 129 fl., care a intrat la cassa Asociațiunei și s'a contat în regulă. Membrii noi vor primă diploma.

Nr. 169. Direcțiunea despărțământului XXVI (Reghină) prin hârtia dto 31 Iuliu a. c. subșterne spre revisuire protocolul adunărei generale ținute în Reghină la 24 Iulie a. c.

Din protocolul se vede:

a) se cetescă raportele comitetului și cassarului, și cestui din urmă să dă absolutoriul, apoi se exprimă condolență față de perderea membrului Dr. Absolonă Todea;

b) a intrat dela membrii vechi și noi suma de 106 fl., care se transpune la cassa Asociațiunei, iar dela membrii ajutători suma de 4 fl. care să reține pentru trebuințele despărțământului;

c) în loculă decedatului Dr. A. Todea să alege în subcomitetul membrulă suplentulă dlă Iosifă Popescu, iar în loculă acestuia de membru suplentulă Dlă Dr. Ioană Popescu;

d) să decide a să transpune acestui comitetulă spre administrare suma de fl. 438.07 fondulă despărțământului XXVI, cu aceea, că din suma acesta să li se lase 40 fl. pentru acoperirea celor două premii preliminate la anul 1891.

Direcțiunea cere lista membrilor din despărțământul dimpreună cu însemnarea restanțelor pentru evidență. (Ex. Nr. 242/1892).

— Se cuitază suma de 106 fl., care a intrat la cassa Asociațiunii și s'a contat în regulă.

Membrilor noi li se va estrada diploma. Cuprinsul protocolului se ia cu aprobare la cunoștință, încuviințându-se a se reținea pentru trebuințele despărțământului 40 fl. din sumă de fl. 438.07. Lista cerută se va estrada; cassarul Asociațiunii primesce însărcinarea a o pregăti.

Nr. 170. Direcțiunea despărțământului XXIX (Mediașu) prin hârtia dto 18 Augustu a. c. Nr. 38 subșterne spre revisuire protocolul adunării generale dela 17 Iulie a. c. dimpreună ca raportul subcomitetului despre activitatea sa cătră adunare și protocolul subcomitetului dela 28 Iulie a. c. Din protocolul adunării se vede:

a) s'a înscasat taxele în suma de 72 fl. dela membrii vechi și noi ordinari și dela membrii ajutători.

b) la locul vacant în subcomitet se alege dl Paulu Popescu, preot în Bórta.

c) se ia măsuri pentru întemeierea de agenturi.

d) Dl Paulu Popescu declamază o poezie proprie, ear Fimia Olteană poezia „Mama” și „Jelea unei orfane”;

e) proxima adunare generală se va ține în Șeica-mare și se va invita țărănimea.

Din protocolul subcomitetului se vede, cari membrii au solvit taxele și cari nu, că au intrat cu totul 133 fl. 37 cr., din cari 78 fl. 37 cr. se rețin pentru trebuințele despărțământului, fiind taxele dela membrii ajutători. (Ex. Nr. 267/1892).

— Cuprinsul protocoalelor subșternute servesce spre sciință cu aceea, că on. direcțiune va trebui să arete aici la timpul se scopul, pentru care s'a folosit suma reținută.

Nr. 171. Direcțiunea despărțământului XVI (Selagiu) prin hârtia dto 19 Augustu a. c. Nr. 25 subșterne spre revisuire protocolul adunării generale a despărțământului, ținute la 1 Augustu în comuna Bobota, și 5 fl. taxă dela membrul Ioan D. Chesely.

Din protocolul se vede:

a) s'a cetit raportul subcomitetului și s'a dat acestuia absolutoriu;

b) că s'a luat hotăriri de lipsă pentru manținerea cursului regulat în afacerile despărțământului și pentru înaintarea scopului Asociațiunii și în fine pentru promovarea culturei la popor;

c) că s'a înscris membrii noi și s'a încasat taxele dela membrii vechi;

d) se va întemeia un fund scolastic, care va fi administrat de comitetul central.

e) la viitoare adunare generală, care se va ține în Șomcuta-mare, voru ține disertațiunii Domnii: Andreiū Cosma și Emiliu Branū. (Ex. Nr. 273/1892).

— Se cuitéză suma de 5 fl., și cuprinsulū protocolulū subșternutū se ia cu aprobare la cunoscință.

Nr. 172. Direcțiunea despărțemētului III (Făgărașū), prin hârtia dto 22 Augustū a. c. subșterne spre revisuire protocolulū adunărei generale dela 11 Iuliū a. c. cu unū proiectū despre activitatea agenturelorū, protocolulū subcomitetulū dela 27 Iuliū a. c. rațiociniulū și registrulū membrilorū dimpreună cu suma de 106 fl. taxe.

Din protocolulū adunărei se vede :

a) se reține pentru trebuințele despărțemētului suma de 51 fl. taxe dela membrii ajutători ;

b) se răstauréză subcomitetulū alegēdu-se Basiliu Rațiū, Iuliu Danū, Ioanū Turcu, Nicolaū Cosgaria, Dr. Stefanū Popū, Dr. Andreiū Micu și Dr. Nicolaū Motocū ;

c) se cetescū rapórtele subcomitetulū și cassarulū și se dă absolutoriulū cerutū :

d) dela membrii ordinarii aū întratū suma de 71 fl., dela ajutători 9 fl. ;

e) s'aū adoptatū pe basa unū proiectū modalitatea pentru înființarea agenturelorū ;

Din protocolulū subcomitetulū se vede :

a) s'a constituitū subcomitetulū, alegēdu-se directorū Basiliū Rațiū, actuarū Iuliu Danū, cassarū Nicolaū Cosgaria și membrii subcomitetū Ioanū Turcu, Dr. Stefanū Popū, Dr. Andreiu Micu și Dr. Nicolaū Motocu ;

b) se iaū măsurile de lipsă pentru activarea agenturelorū. (Ex. Nr. 279/1890).

— Se cuitéză suma de 106 fl. și cuprinsulū protocólelorū subrnute servece spre sciință cu aprobare.

Nr. 173. Direcțiunea despărțemētului II (Zernesci) prin hârtia dto 19 Septembre a. c. Nr. 16 subșterne spre revisuire protocolulū adunărei generale dela 4 Septembre dimpreună cu suma de 112 fl. taxe întrate dela membrii ordinarii.

Din protocolū se vede :

a) raportulū subcomitetulū și alū cassarulū se iaū spre sciință ;

b) s'aū încassatū taxe dela membrii ordinarii suma de 112 fl., ear dela membrii ajutători 41 fl. ;

c) studentulū Emiliu Danū a declamatū ;

d) defigerea loculū și a timpului pentru proxima adunare generală se concrede subcomitetulū. (Ex. Nr. 304/1892).

— Se cuitéză suma de 112 fl., și cuprinsulū protocolulū subșternutū se ia cu aprobare la cunoscință.

Nr. 174. Direcțiunea despărțământului VI. (Sebeșu) prin hârtia dto 6 Octobre a. c. subșterne spre revisuire protocoalele subcomitetului dela 30 Iuniu a. c., 15 Septembrie, a. c. și 28 Septembrie, apoi protocolul adunării generale ținute la 18 Septembrie în Vințulu infer., dimpreună cu lista membrilor, cari au contribuit.

Din protocolul dela 30 Iuniu a. c. se vede:

- a) ca locu pentru adunarea generală se defige Vințulu de jos;
- b) se primesce abdicerea membrului subcomitetului Ioan Droc;
- c) se ia măsuri de lipsă pentru înființarea de agenture în 23 comune.

Din protocolul subșternut se vede:

- a) s'a stabilit programul pentru adunarea generală;
- b) se ia spre știință raportul cassarului despre starea cassei și despre stadiul procesului intentant dlu Ioan Piso pentru suma de 78 fl.;

c) se stabilește bugetul pe anul următor.

Din protocolul adunării generale se vede:

- a) se ia spre știință raportul subcomitetului și al cassarului și se dă absolutoriul cerut;

b) membrul Sergiu Medeanu cetesce disertațiunea „Ceva despre meserii“;

c) au intrat dela membrii vechi și noi ordinari suma de 109 fl. care se transpune acestui comitet, ear dela membrii ajutatori suma de 67 fl. 50 cr., care se reține pentru trebuințele despărțământului;

d) se reconstituie subcomitetul, alegându-se directoru Dr. Pompiliu Isac, membrii: Alexandru Dobrescu, Sergiu Medeanu, Ioan Măcelaru, Ioan Oncescu, Zevedeu Mureșanu și Samuil Roșu, și membrii suplenți Ioan Bena și Vasilie Răhoveanu;

e) defigerea timpului și locului pentru proxima adunare generală se concrede subcomitetului.

Din protocolul dela 28 Septembrie se vede:

a) se constituie subcomitetul alegându-se cassaru I. Oncescu, controlor Samuil Roșu;

b) se decide a se crea stipendii pentru învățacei de meserii și elevi de școlă din taxele și colectele intrate dela membrii ajutatori;

c) Dlu Ioan Piso au fostu dejudecatu la plățirea sumei de 78 fl. și 5 fl. spese procesuale. (Ex. Nr. 312/1892).

— Se cuitază suma de 109 fl., cuprinsul protocoalelor subșternute se ia cu aprobare la cunoștință.

Nr. 175. Direcțiunea despărțământului XXI (Năsăud) prin hârtia dto 1 Novembre a. c. Nr. 26 subșterne spre revisuire protocolul adunării generale dela 4 Octobre a. c., cerându a se trimite foia „Transilvania“ la 12 membrii din despărțământ.

Din protocolul se vede:

a) au intrat suma de 30 fl. dela membrii ordinari și 6-fl. dela membrii ajutatori;

b) subcomitetului și cassarului să dă absolutriu:

c) să facă încă de pe acum pregătiri pentru primirea adunării generale a Asociațiunei din 1893 în Năsăud:

d) proxima adunare a despărțământului se va ține în Rodna;

e) directorul Dr. C. Moisil să dispenseză la cerere dela oficiul de director, mulțemindu-i-se pentru serviciile făcute; în locul devenit vacant să alege Dr. Ioan Popu, vicariu foraneu în Năsăud. (Ex. Nr. 331/1892).

— Cuprinsul protocolului subșternut să ia cu aprobare la cunoscință.

Nr. 176. Cu provocare la unu concludu anterioru alu comitetului, de a se procura pe sēma direcțiunei dela școla civilă de fete cu internatū o cassă wertheimiană, apoi la raportul cassarului Asociațiunei dto 1 Novembre, a. c. din care se vede, că cassa wertheimiană, care o are Asociațiunea, fiindu de totū mică, nu mai corespunde trebuințelorū Asociațiunei. (Ex. Nr. 335/1892).

— Se hotăresce:

Cassarul se însărcinează a intra în tērgū pentru procurarea unei casse wertheimiane corēspundētore trebuințelorū Asociațiunei și a face comitetului propunerī în privința acēsta. Cassa actuală a Asociațiunei se va da apoi spre folosire direcțiunei școlare.

Nr. 177. Cu provocare la raportul cassarului Asociațiunei, a dlui G. Candrea dto 13 Octobre a. c. și pre basa propunerilorū cuprinse într'acela, (Ex. Nr. 317/1892),

— se hotăresce:

Localulū, care a servitū în trecutū ca cancelarie comitetului, luându-i-se acēstă menițiune, să se deie în chirie pe lângă suma anuală de 120 fl.

Sibiiū, d. u. s.

Dr. Ilarionu Pușcariu m. p.

Dr. I. Crișianu m. p.

vice-președinte.

Verificarea acestui procesu verbalu se concrede d-lorū: Leontinu Simonescu, Dr. C. Diaconovich și I. G. Popu.

S'a cetitū și verificatū. Sibiiū, în 12 Novembre 1892.

Leontinu Simonescu m. p.

Dr. C. Diaconovich m. p.

I. G. Popu m. p.

Avisu pentru abonenti!

Cu Nrulū acesta alu fōiei încētă abonamentul d-lorū, cari nu sūntū membri ai Asociațiunei. Acei d-ni dar, dorindū a avē fōia și pe viitorū, sūntū invitați a trimite până la finea anului currentu prețulū abonamentului de **3 fl. v. a. (9 franci)** la comitetulū Asociațiunei în Sibiiū, strada Morii Nr. 8.

Administrațiunea fōiei „Transilvania“.

Editura Asoc. trans. Redactorū: Z. Boiu. Tiparulū tipogr. archidiec.

Bibl. Univ. Cluj Sibiu